

ХУЛОСАИ

шурои диссертатсионии 6D.КOA-059 назди Институти масъалаҳои об, гидроэнергетика ва экологияи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) ва номзади илм

Парвандаи аттестатсионии № _____
Қарори шурои диссертатсионӣ аз 4 июни соли 2026 № 9-1

Барои сазовор донистани Абдуллозода Шодмон Абдулло, шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба дараҷаи илмии номзади илмҳои техникӣ аз рӯи ихтисоси 2.1. Геология, геодезия, гидрология, сохтмон, меъморӣ (2.1.8. Сохтмони гидротехникӣ).

Диссертатсияи Абдуллозода Шодмон Абдулло дар мавзӯи «*Тақмили усулҳои назорати сифати сементатсияи сарғаҳи қабати намак*», аз рӯи ихтисоси 2.1. Геология, геодезия, гидрология, сохтмон, меъморӣ (2.1.8. Сохтмони гидротехникӣ) ба ҳимоя 26.02.2026 с. қабул карда шуд, суратчаласаи №5-1 шурои диссертатсионии 6D.КOA-059 назди Институти масъалаҳои об, гидроэнергетика ва экологияи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон бо нишонаи 734025, ш.Душанбе, кӯчаи Бофанда 5/2 (фармоиши КOA назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон №192/шд аз 01.07.2022 с.).

Довталаби дараҷаи илмӣ Абдуллозода Шодмон Абдулло 23 майи соли 1992 дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таваллуд шудааст.

Абдуллозода Шодмон Абдулло соли 2010 ба ихтисоси идораи мақомоти маҳаллӣ, Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М.С. Осимӣ дохил шуда, онро соли 2014 хатм намуд. Пас аз хатми донишгоҳи номбурда, барои идомаи таҳсил соли 2019 ба шӯбаи магистратураи Донишгоҳи давлатии Данғара аз рӯи ихтисоси 1-70040101 – Сохтмони гидротехникӣ дохил шуда, соли 2021 зинаи мазкурро бо ихтисоси 1-70040101 – Сохтмони гидротехникӣ хатм кардааст.

Абдуллозода Шодмон Абдулло бо фармоиши директори Институти масъалаҳои об, гидроэнергетика ва экологияи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон №167 аз 15.12.2021 ба ҳайси унвонҷӯи Институти масъалаҳои об, гидроэнергетика ва экология аз рӯи ихтисоси 05.23.07 – Сохтмони гидротехникӣ қабул карда шудааст.

Дар айни ҳол Абдуллозода Шодмон Абдулло дар вазифаи муаллими калони кафедраи сохтмон ва меъморӣ факултети муҳандисӣ ва меъморӣ Донишгоҳи давлатии Данғара кор мекунад.

Диссертатсия дар озмоишгоҳи “Иншоотҳои гидротехникӣ”-и Институти масъалаҳои об, гидроэнергетика ва экологияи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон иҷро шудааст.

Роҳбари илмӣ:

- номзади илмҳои техникӣ, дотсент, **Давлатшоев Саломат Қаноатшоевич**, Институти масъалаҳои об, гидроэнергетика ва экологияи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, ходими пешбари илмӣ.

Муқарризони расмӣ:

- **Ҳасанзода Нуралӣ Мамед**, доктори илмҳои техникӣ, дотсент, Донишгоҳи техникӣ Тоҷикистон ба номи академик М.С. Осимӣ, кафедраи «Асосҳо, таҳкурсиҳо ва иншоотҳои зеризаминӣ», мудири кафедра;

- **Раҳманов Азим Абдуллаевич**, номзади илмҳои техникӣ, дотсент, Институти геология, сохтмони ба заминчунбӣ тобовар ва сейсмологияи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, озмоишгоҳи «Зилзилатобоварии биноҳо ва иншоотҳо», ходими калони илмӣ.

Муқарризони расмӣ зикргардида ба диссертатсия тақризи мусбат додаанд.

Муассисаи пешбар - Донишкадаи энергетикӣ Тоҷикистон дар ҳулосаи мусбати додашудаи муассиса, ки аз тарафи раиси ҷаласа, муовини ректор оид ба илм, инноватсия ва равобити хориҷӣ, номзади илмҳои техникӣ Обидҷони Ш.Қ., эксперт ва омодакунандаи лоиҳаи тақризи, номзади илмҳои техникӣ, мудири кафедраи сохтмони гидротехникӣ ва фанҳои умумитехникӣ Донишкадаи энергетикӣ Тоҷикистон **Давлатов Д.Н.** ва котиби ҷаласа **Тоиров Э.А.** ба имзо расидааст ва аз ҷониби ректори Донишкадаи энергетикӣ Тоҷикистон, доктори илмҳои техникӣ, дотсент **Исозода Д.Т.** тасдиқ шудааст.

Диссертатсияи **Абдуллозода Шодмон Абдулло** дар мавзӯи «*Тақмили усулҳои назорати сифати сементатсияи сарғаҳи қабати намак*», барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои техникӣ аз рӯйи ихтисоси 2.1. Геология, геодезия, гидрология, сохтмон, меъморӣ (2.1.8. Сохтмони гидротехникӣ) дар сатҳи зарурии илмӣ анҷом ёфта, аз ҷиҳати мазмун ва талаботи мавҷуда мутобиқ мебошад ва ба талаботҳои низомномаи ҚОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон №267 аз 30.06.2021 с. тасдиқ шудааст, мувофиқат менамояд.

Довталаби дараҷаи илмӣ дорои 18 корҳои илмӣ, аз ҷумла 7 мақола дар маҷаллаҳои тақризшаванда ва эътирофнамудаи ҚОА назди Президенти ҶТ; 5 мақола дар конференсияҳои ҷумҳуриявӣ байналмилалӣ; 2 патенти хурди Ҷумҳурии Тоҷикистон; 1 патенти Аврусиёгӣ ва 2 дастури таълимиву методӣ мебошад.

Натиҷаҳои асосии диссертатсия дар маҷаллаҳои зерин ба нашр расидаанд:

Мақолаҳо дар маҷаллаҳои, аз ҷониби ҚОА назди Президенти ҶТ тавсияшуда:

1. Шамсуллоев Ш.А. (Абдуллозода Ш.А.) Усули назорати ҷараёни ҷолоиш дар асоси сарбанд [Матн] / Давлатшоев С.Қ., Шамсуллоев Ш.А., Тоирзода С.Т., Мирзоева Б.М., // Паёми Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон №2 (53). – Душанбе, с. 2023, – С. 15-25. - ISSN 2707-8000.
2. Шамсуллоев Ш.А. (Абдуллозода Ш.А.) Методы и технологии мониторинга изменения скорости потока в гидротехнических туннелях [Текст] / Давлатшоев С.К., Тоирзода С.Т. Шамсуллоев Ш.А., Мирзоева Б.М., Чакалов С.Х.// Научный журнал «Водные ресурсы, энергетика и экология» Института водных проблем, гидроэнергетики и экологии Национальной академии наук Таджикистана №3(3). – Душанбе, 2023 г, – С. 67-73. - ISSN 2789-0953.
3. Шамсуллоев Ш.А. (Абдуллозода Ш.А.) Метод контроля фильтрационных потоков в основании плотины [Текст] / Давлатшоев С.К., Шамсуллоев Ш.А., Тоирзода С.Т. Мирзоева Б.М., Чакалова С.Х. // Научный журнал «Водные ресурсы, энергетика и экология» Института водных проблем, гидроэнергетики и экологии Национальной академии наук Таджикистана №3(2). – Душанбе, 2023 г, – С. 73-82. - ISSN 2789-0953.
4. Шамсуллоев Ш.А. (Абдуллозода Ш.А.) Разработка метода контроля сосредоточенной фильтрации вдоль Ёнахшского разлома [Текст] / Давлатшоев С.К., Шамсуллоев Ш.А. // Научный журнал «Водные ресурсы, энергетика и экология» Института водных проблем, гидроэнергетики и экологии Национальной академии наук Таджикистана №5(1). – Душанбе, 2025 г, – С. 54-62. - ISSN 2789-0953.
5. Шамсуллоев Ш.А. (Абдуллозода Ш.А.) Метод контроля качества уплотнительной и козырьковой цементации оголовка солевого пласта вдоль Ёнахшского разлома [Матн] / Шамсуллоев Ш.А. // Маҷаллаи назариявӣ ва илмию истеҳсолии “Кишоварз”-и Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон ба номи Ш. Шохтемур №2 (107). – Душанбе, с. 2025, – С.149-154. - ISSN 2074-5435.
6. Шамсуллоев Ш.А. (Абдуллозода Ш.А.) Выбор экспресс метода и прибора контроля качества приготовления насыщенного солевого раствора [Матн] / Шамсуллоев Ш.А. // Паёми Донишгоҳи давлатии Данғара, бахши илмҳои табиӣ №2 (32). – Данғара, с. 2025, – С.132-145. - ISSN 2410-4221.
7. Шамсуллоев Ш.А. (Абдуллозода Ш.А.) Математическое моделирование интенсивности конвективно-диффузионного растворения солевого пласта [Текст] / Шамсуллоев Ш.А. Давлатшоев С.К., Азизов З.Б.

// Научный журнал «Водные ресурсы, энергетика и экология» Института водных проблем, гидроэнергетики и экологии Национальной академии наук Таджикистана №5(2). – Душанбе, 2025 г., – С. 60-67. - ISSN 2789-0953.

Ба автореферати диссертатсия 4 тақризи мусбат ворид шуд:

1. Аз номзади илмҳои техникаӣ, дотсенти кафедраи “Соҳтмон”-и Муассисаи давлатии таълимии “Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав” **Абдуллоев С.С.** Тақризи мусбӣ мебошад, инчунин эродҳои зеринро дорад:

- *басомади сабабҳои садама дар иншооти гидротехникаӣ дар ҷадвали 1 ва 2 автореферат (саҳ. 7) оварда шудааст, вале тавзеҳ надорад;*

- *дар тавзеҳоти боби 2-юм оиди гузаронидани таҳқиқоти термометрӣ дар ҷоҳҳои шабакаи пезометрӣ ишора омадааст, аммо натиҷаи таҳқиқот дарҷ нагардидааст.*

2. Аз номзади илмҳои техникаӣ, мудири озмоишгоҳи “Коркарди комплекси ашё ва партовҳои саноатӣ”-и Институти кимиё ба номи В.И. Никитини Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон **Раҳимов И.М.** Тақризи мусбӣ мебошад, инчунин эродҳои зеринро дорад:

- *дар матни автореферат баъзан хатогиҳои имлоӣ ва техникаӣ ба назар мерасад;*

- *натиҷаҳои ҳисобкунии андозаи шуста шудани қабри қабати намак дар масофаи 100 м пас аз 1 сол дар ҷадвали 9 оварда шуда, аммо ба он тавзеҳоти муфассал дода нашудааст.*

3. Аз номзади илмҳои геологияю минералогия, и.в. дотсент, мудири кафедраи коркарди конҳои канданиҳои фойданокӣ Донишкадаи кӯҳию металлургии Тоҷикистон **Мутавалиев А.Т.** Тақризи мусбӣ мебошад, инчунин эродҳои зеринро дорад:

- *дараҷаи омӯзиши мавзӯи таҳқиқотӣ аз ҷониби олимони хориҷӣ ба таври васеъ нишон дода шудааст, аммо ба пажӯҳиши мӯҳаққиқони ватанӣ камтар ишора шудааст;*

- *амсиласозии математикӣ ва усули ҳисобкунии амалӣ барои равандҳои маҳлулшавии қабати намак ҳангоми ташаккули роҳи поилоиши ҷамъшуда таҳия гардида, аҳамияти он ба таври муфассал шарҳ дода мешуд, муфид хоҳад буд;*

- *дар таҳқиқот ҷанбаҳои техникаӣ назорати сифати сементатсияи сарғаҳи қабати намак хуб баррасӣ гардидаанд, вале барои пурратар намудани натиҷаҳо пешниҳод мегардад, ки таҳлили муқоисавии усулҳои анъанавӣ ва технологияҳои муосири назорат дар мисоли объектҳои истеҳсолии мушаххас низ илова карда шавад.*

4. От доктора философии по географическим наукам, доцента, заведующего кафедрой “Геология и гидрометеорология” Самаркандского

государственного университета имени Шарофа Рашидова Мелиева Б.А.
Отзыв положительный, имеются замечания:

- график изменения температуры воды, представленный на стр. 33 (рис. 10), а факторы влияющие на процессы изменения не объяснены;

- было бы полезно сравнить полученные результаты с аналогичными исследованиями, проведенными в других учреждениях, чтобы подчеркнуть уникальность результатов.

Муқарризони расмӣ ва муассисаи пешбар бо назардошти муқаррароти бандҳои 67-70 ва 74-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 ва Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26-уми июни соли 2023, таҳти №295 тасдиқ шудааст, интихоб ва таъйин гардидаанд. Интихоби муқарризони расмӣ ва муассисаи пешбар бо он асоснок карда мешавад, ки онҳо дар мавзӯи таҳқиқшуда, аз ҷумла коркарди талаботи сейсмикии лоиҳакашии иншооти обпарто дар соҳи чапи НБО-и Роғун, системаи муваққатии устуворкунӣ ва рӯйпӯшии бетонӣ дар минтақаи тарқиши Ёнахш нақби сохтмони НС-3 НБО-и Роғун, амсиласозии компютери системаи муваққатии ҳифозатӣ дар тарқиши Ёнахш, таҳқиқи хосиятҳои физикию механикии хокҳо деформатсия ва тағйирёбии ҳолати иншоотҳои асосии обгиреҳи Норақ, омӯзиши падидаи лоикабандии обанбори обгиреҳи Норақ қорҳои илмӣ-таҳқиқотиро анҷом додаанд ва мутахассисони шинохтаи соҳаҳои илми худ махсуб меёбанд.

Муассисаи пешбар Донишкадаи энергетикӣ Тоҷикистон дар самти омӯзиши масъалаҳои муҳими соҳаи сохтмони иншоотҳои гидротехникӣ ва иншооти таъиноти гидроэнергетикӣ дар кишвар ва берун аз он саҳми назаррас дорад.

Шӯрои диссертатсионӣ қайд мекунад, ки аз тарафи довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар асоси иҷро кардани таҳқиқи илмӣ:

- муқаррар карда шудааст, ки ба натиҷаи сементатсияи гузариши ибтидоии обгузарони чинсҳо якҷанд маротиба кам шуда, таъминоти қимати хоси ҷаббиши об $q = 0,05$ л/дақ m^2 , ки дар лоиҳа нишон дода шудааст, 80 фоизро ташкил медиҳад;

- муқаррар карда шудааст, ки назорати ҳарорати об дар тӯли кубури пезометрӣ дар пояи тарқиши Ёнахш, ки қабати намак аз он берун меояд, метавонад барои муайян кардани хусусиятҳои полоиши чинсҳои қабати намак ва ташаккули роҳи полоиши концентратсияшуда истифода шавад;

- пешниҳод карда мешавад, ки амсилаи математикии таҳияшуда метавонад барои ҳисоб кардани ҳалшавии сангҳои осон ҳалшаванда ва таҳияи тадбирҳои муҳандисии муҳофизатӣ бар зидди суффозия дар асоси сарбанд истифода шавад;

- пешниҳод карда мешавад, ки усули таҳияшуда, система ва формулаи коэффитсиенти полоиш дар пояи тарқиши Ёнахш метавонанд, барои назорати сифати сементатсия дар чинсҳои ҳалшаванда истифода шаванд.

Аҳаммияти назариявии таҳқиқ бо он асоснок карда шудааст, ки: бо усули мукаммали муайян кардани коэффитсиенти полоиш дар ташаккули намак қад-қади тарқиши Ёнахш буда, метавонад барои назорат кардани сифати сементатсияи сарғаҳи қабати намак тавассути кам кардани коэффитсиенти полоиш истифода шавад. Таҳқиқот нишон медиҳад, ки мониторинги ҳарорати об қад-қади танаи чоҳҳои пезометрӣ қад-қади тарқиши Ёнахш, ки дар он ҷо пайдоиши қабати намак қад-қади он ба вучуд меояд, барои муайян кардани хусусиятҳои полоишии чинсҳои асосии сарғаҳи қабати намак ва ташаккули роҳи концентратноки полоиширо истифода бурдан мумкин аст.

Аҳаммияти натиҷаҳои бадастовардаи довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар амалия, чунин тасдиқ карда мешавад, ки: тавсияҳо ва чорабиниҳои мушаххас ҷиҳати ҳифзи қабати намак бо роҳи такмил додани усулҳои назорати сифати сементатсия таҳия гардида, пешниҳодҳои муаллиф дар мисоли таҳияи модели математикӣ ва методикаи ҳисобкунии амалӣ барои ҳалшавии қабати намак ҳангоми ташаккули роҳи полоиши чамъшуда метавонад дар амалияи кор истифода шаванд. Натиҷаи таҳқиқот нишон медиҳад, ки хусусияти асосии геологияи мавзеи сарбанди НОБ-и Роғун мавҷудияти қабати ғафси намак дар таҳкурсии сарбанд мебошад. Баландии максималии дар ибтидо ба нақша гирифташуда 335 м аст. Вақте ки обанбор бо об пур мешавад, ҷараёни полоиш ба вучуд меояд, ки намакро ҳал мекунад. Барои аз шусташавӣ муҳофизат кардани қабати намак ва пешгирии шаклдигаркунии бебозгашт дар танаи сарбанд тадбирҳо оид ба сементатсияи сарғаҳи қабати намак ва сохтани пардаи гидравликӣ ва намак пешбинӣ шудаанд. Қарорҳои техникӣ технологияи тайёр кардани об ва намақоб, ки ба лоиҳаи НБО-и Роғун дохил шудаанд бо иштироки Институти таҳқиқоти илмии умуми Руссия “ВОДГЕО” (ш. Москва) таҳия карда шуданд.

Баррасии эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ нишон доданд, ки дар ҷараёни гузаронидани таҷрибаҳои саҳроии геологӣ-геофизикӣ дар соҳили чапи неругоҳи оби барқии Роғун, дар тарқиши Ёнахш, ки қабати намак берун мебарояд, натиҷаҳои ба даст овардашуда ҳам аз ҷиҳати миқдор ва ҳам аз лиҳози сифат мувофиқ бо маълумоти таҷрибавии тадқиқоти пешинаи саҳроӣ мебошанд. Таҳқиқоти саҳроӣ бо усулҳои пармакунии чоҳҳо ва гирифтани кернҳо, инчунин бо асбобҳои кондуктометрӣ ва термометрӣ гузаронида шуданд.

Саҳми шахсии довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ:

Саҳми шахсии довталаби дараҷаи илмӣ дар он ифода меёбад, ки хамаи марҳилаҳои асосии таҳқиқот мустақилона аз ҷониби муаллиф иҷро гардидаанд. Аз ҷумла, интихоби мавзӯ, асоснок намудани мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, таҳлил ва муайянсозии мушкилоти марбут ба ин самт ва пешниҳод намудани роҳҳои ҳалли онҳо дар асоси омӯзиши хусусиятҳои хоси қабати намаки асоси саранди НБО-и Роғун аз ҷониби довталаб амалӣ карда шудааст.

Муқаррарот, хулосаҳо ва тавсияҳои илмии дар кори диссертатсионӣ таҳияшуда асоснок мебошанд, мундариҷаи кори илмиро объективона инъикос мекунанд ва бо миқдори зиёди маълумотҳои таҷрибавӣ, натиҷаҳои таҳқиқоти илмӣ, ки шахсан муаллиф ба даст овардааст ва таҳлили муфассал шудааст, мавҷуд мебошанд.

Дар маҷлиси 4 июни соли 2026 шурои диссертатсионии 6D.KOA-059 қарори сазовор донишҷӯ Абдуллозода Шодмон Абдулло бо дараҷаи илмӣ номзади илмҳои техника аз рӯи ихтисоси 2.1. Геология, геодезия, гидрология, сохтмон, меъморӣ (2.1.8. Сохтмони гидротехникӣ) дода шавад.

Ҳангоми гузаронидани овоздиҳии пинҳонӣ дар шурои диссертатсионии 6D.KOA-059 11 нафар иштирок доштанд, аз ҷумла докторони илм 4 нафар ва номзади илм 1 нафар аз рӯи ихтисоси диссертатсияи баррасишаванда 2.1.8. Сохтмони гидротехникӣ, ки дар воҳурӣ аз - 11 шахсоне, ки аъзои шуро мебошанд, овоз доданд: "ҷонибдор" - 11, "зид" - нест, "бюллетенҳои беъътибор" - нест.

Раиси
шурои диссертатсионӣ

Гулаҳмадзода А.А.

Котиби илмӣ
шурои диссертатсионӣ

Шаймуратов Ф.И.

4 июни соли 2026